

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Pohjois-Savon ELY-keskus kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä kotoutumisen selonteon valmistelusta. Esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet ovat tarpeellisia, vaikka toimenpiteet työhön ja opiskelemaan muuttavien kotoutumisen ja osallisuuden vahvistamiseksi jäävätkin vähäisiksi. Lähtökohtana tulee olla, että oikeutta kotoutumispalveluihin ei sidota kotoutumisaikaan vaan palveluita tulee voida tarjota asiakkaiden tarpeiden mukaan ja riippumatta siitä, milloin Suomeen on muutettu.

Pohjois-Savon ELY-keskus haluaa korostaa kotouttamisessa alue- ja paikallistason merkitystä ja alueilla jo tehtävää hyvää yhteistyötä ELY-keskuksen ja kuntien kesken. Kotoutumisen edistämisessä alue- ja paikallistasolla on omat roolinsa, joita kumpaakin tarvitaan.

ELY-keskuksella on vastuullaan kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteensovittaminen ja kuntien tukeminen sekä hyvien etnisten suhteiden edistäminen. ELY-keskuksella on ajantasainen tilannekuva alueen maahanmuuttajataustaisen työvoiman tilanteesta, tarjolla olevista kotoutumista tukevista palveluista ja osaamisen kehittämisen tarpeista suhteessa työmarkkinoihin. ELY-keskus myös varmistaa palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden tarjoamalla palveluja usean kunnan alueella.

ELY-keskuksen hankkimalla kotoutumiskoulutuksella on voitu varmistaa koulutuksen saatavuus pienemmissäkin kunnissa tarjoamalla opetusta reaaliaikaisesti verkossa. Jatkossa myös kotoutumisohjelman johdantopakettiin sisältyvä monikielinen yhteiskuntaorientaatio on ELY-keskuksen hankkimana mahdollista toteuttaa verkossa siten, että eri kieliryhmiin osallistuu asiakkaita useammalta ELY-alueelta riittävän ryhmäkoon varmistamiseksi.

ELY-keskuksen hankkima koulutus on laadukasta, kustannustehokasta ja joustavaa ja mahdollistaa nopean reagoinnin asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Pohjois-Savossa kotoutumiskoulutusta tuottavat sekä ammatilliset oppilaitokset että yksityiset palveluntuottajat. Pohjois-Savon ELY-keskus on myös lisännyt tulosperusteisia kannustimia hankkimiinsa koulutuksiin, jotka nopeuttavat maahanmuuttajien kotoutumispolulla etenemistä. Pohjois-Savon ELY-keskus kannattaa palveluntuottajista riippumattomien valtakunnallisten mallien kehittämistä koulutusten vaikuttavuuden mittaamiseksi ja asiakkaan suomen kielen taidon arvioimiseksi ennen ja jälkeen koulutuksen.

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä paikallistasolla, jota etenkin pakolaisia vastaanottavissa kunnissa hoidetaan kohdennetuin henkilöresursseihin. Kaikilla kunnilla ei kuitenkaan ole käytössään erillisiä henkilöresursseja kotouttamistyöhön, mikä aiheuttaa sen, että kotoutumispalveluiden saatavuus eri kunnissa vaihtelee. Myös maahanmuuttajien vähäinen määrä pienimmissä kunnissa voi vaikeuttaa kotoutumispalveluiden tarjoamista, sillä palvelujen hankkiminen yksittäisille asiakkaille voi olla kallista. Useimmilla kunnilla on kuitenkin tieto oman kunnan alueella asuvista maahanmuuttajista ja ainakin kiintiöpakolaisia vastaanottavissa kunnissa pystytään myös tarjoamaan kotoutumispalveluja paikallistasolla. Lisäksi kotouttamistyössä on paikallistasolla mukana järjestöjä, yhdistyksiä, yhteisöjä ja vapaaehtoisia.

Maahanmuutto ja kansainvälinen osaaminen ovat kasvavassa roolissa alueiden ja kuntien elinvoiman kehittämisessä, jossa tarvitaan jatkossakin monitoimijaista, -alaista ja -amatillista yhteistyötä. Selonteon tavoitteena on maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen lisäksi lisätä osaajien työperäistä maahanmuuttoa ja parantaa kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden mahdollisuuksia työllistyä Suomeen, joita edistäviin konkreettisiin toimenpiteisiin tulisi selonteon jatkovalmistelussa panostaa.

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

-

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

-

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

-

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

-

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumisohjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

-

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

-

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

-

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

-

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

-

Patrikainen Pasi
Keski-Suomen ELY-keskus

Mattsson Lisbeth
Pohjois-Savon ELY